

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia infrastruktury informacji przestrzennej we Wspólnocie (INSPIRE)

COM(2004) 516 końcowy -2004/0175 (COD)

(2005/C 221/07)

Dnia 13 września 2004 r. Rada, działając na podstawie art. 175 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, uchwaliła swą opinię dnia 13 lutego 2005 r. Sprawozdawcą był **Daniel RETUREAU**.

Na 414 sesji plenarnej w dniach 9-10 lutego 2005 r. (posiedzenie z dnia 9 lutego 2005 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 140 za, przy 2 głosach wstrzymujących się przyjął następującą opinię:

1. Streszczenie opinii Komitetu

1.1 Komitet za stosowne, pożądane i zgodne z zasadą proporcjonalności uznaje proponowane utworzenie infrastruktury informacji przestrzennej na szczeblu wspólnotowym (INSPIRE). Ma ona koordynować i zapewniać interoperacyjność i dostęp do danych przestrzennych zweryfikowanych na szczeblu krajowym przez państwa członkowskie, co stworzy ma lepsze, naukowo uzasadnione podstawy dla decyzji i monitorowania sytuacji w dziedzinie ochrony środowiska, a także raportów wymaganych na mocy niektórych dyrektyw. Komitet za słuszny uznaje wybór art. 175 TWE jako podstawy prawnej.

1.2 Przedsięwzięcie to może przyczynić się do ograniczenia dublowania wysiłków, luk i niedoborów oraz do gromadzenia i przetwarzania danych w sposób bardziej skoordynowany i lepiej uzasadniony merytorycznie. Wymaga ono działania wspólnotowego i służyć będzie poprawie skuteczności wykorzystania danych przez właściwe organy i służby oraz ich różnorodnego użytkowania przez podmioty publiczne i prywatne, m.in. do świadczenia usług o wartości dodanej (produkcja map, specjalistycznych baz danych itp.).

1.3 Proponowana dyrektywa ustanawia niezbędne dla wdrożenia powyższych założeń ramy techniczno-prawne, powołuje komitet techniczny i nakłada na państwa członkowskie obowiązek udostępniania danych geograficznych. Kontrolę wdrażania dyrektywy sprawować ma Komisja; przewiduje się okresową sprawozdawczość w tym zakresie.

1.4 Komitet popiera zatem przedłożony mu do zaopiniowania wniosek, wykazuje on bowiem w sposób niepodważalny korzystne efekty planowanego działania na szczeblu wspólnotowym: w jego wyniku powstaną jednolite ramy prawne służące niezbędnemu postępowi w dziedzinie jakości i treści gromadzonych danych przestrzennych — podstawy polityki ochrony środowiska i ewentualnie innych polityk krajowych i europejskich oraz procesów decyzyjnych.

1.5 Komitet pragnie podkreślić konieczność stosowania protokołów i formatów plików albo otwartych, albo standardowych, powszechnie stosowanych i możliwych do odczytania przez darmowe programy; akcentuje również potrzebę publicznego udostępniania wchodzących w zakres INSPIRE informacji

o obiektach przestrzennych, ponieważ są to dane naukowe niezbędne zarówno dla polityki ochrony środowiska, jak i dla studentów i naukowców. Komitet podkreśla wreszcie, przedsięwzięcie, o którym mowa, winno być realizowane z zachowaniem wymogów poufności niektórych danych — czy to mających charakter prywatny, czy też dotyczących interesu ogólnego i bezpieczeństwa publicznego.

2. Wniosek Komisji

2.1 Komisja przyjęła za podstawę prawną wniosku art. 175, ust. 1 TWE. W połączeniu z powołaniem na art. 174 umożliwia to zaproponowanie działań w zakresie polityki ochrony środowiska i ochrony zdrowia przy uwzględnieniu dostępnych danych naukowych i technicznych.

2.2 Na stan środowiska naturalnego oraz na zdrowie ludzkie wpływają zarówno zjawiska przyrodnicze, jak i wywołane działalnością człowieka; uzasadnia to podjęcie wspólnotowych działań informacyjno-koordynacyjnych przy uwzględnieniu zasad proporcjonalności i pomocniczości, a także z zachowaniem zasady ostrożności.

2.3 Komisja proponuje przyjęcie dyrektywy ramowej, co umożliwi szerokie zastosowanie zasady pomocniczości w drodze przyjmowania przepisów uwzględniających sytuację poszczególnych krajów i regionów.

2.4 Zgromadzone metadane będą pochodziły zasadniczo z krajowych źródeł publicznych, nie wyklucza się jednak korzystania z innych źródeł. Portal internetowy prowadzony na szczeblu wspólnotowym zapewni dostęp do krajowych baz danych w wersji elektronicznej.

2.4.1 Gromadzenie danych wymienionych w załącznikach nie jest dla państw członkowskich obowiązkowe. Inicjatywa INSPIRE jest uzupełnieniem innych inicjatyw, takich jak GMES czy GALILEO, które umożliwiają gromadzenie danych szczegółowych lub uzupełniających.

2.4.2 Horyzontalny charakter INSPIRE ma znaczenie zasadnicze; inicjatywa obejmuje bowiem różne sektory, co umożliwi wykrycie luk i skłoni do ich usunięcia.

2.4.3 Przepisy ochrony środowiska (na przykład dyrektywa w sprawie jakości wody) określają charakter, jakość i obowiązek notyfikowania danych dotyczących poszczególnych aktów branżowych.

2.4.4 Wspólnienie danych umożliwi wykrycie ewentualnych trudności i luk napotykanymi przez państwa członkowskie, stwarzając przez to szansę stopniowego rozwiązania tych problemów.

2.5 Celem jest gromadzenie i koordynowanie danych przestrzennych (geograficznych) wymienionych przykładowo w załącznikach I, II i III oraz zapewnienie interoperacyjności poszczególnych krajowych systemów gromadzenia i przetwarzania tych danych w celu udostępnienia ich osobom podejmującym decyzje, organom administracyjnym, placówkom badawczym i generalnie wszelkim zainteresowanym osobom.

2.6 Dane podlegające harmonizacji mają zostać wprowadzone do wspólnej sieci przez państwa członkowskie; dzięki łatwemu dostępowi do nich, a także do różnorodnych usług, będą one mogły posłużyć za techniczno-naukową podstawę do kształtowania polityk w wielu różnych dziedzinach na szczeblu europejskim, krajowym czy niższym.

2.7 Wspólnianie i łączenie informacji i wiedzy zgromadzonej w różnych państwach i branżach umożliwi uniknięcie dublowania wysiłków oraz uwzględnienie wymogów ekologicznych we wszystkich gałęziach polityki wspólnotowej.

2.8 Komisja skorzysta z uprawnień wykonawczych powierzonych jej decyzją Rady z 22 czerwca 1998 r. We wdrażaniu dyrektywy czynny udział weźmie szereg jednostek organizacyjnych Komisji, w tym Eurostat i Wspólny Ośrodek Badawczy; swej pomocy udzieli również Europejska Agencja Ochrony Środowiska. Państwa członkowskie wskażą krajowe organy publiczne odpowiedzialne za kontakty z Komisją. Nadzór techniczny nad programem INSPIRE realizowany będzie w trybie komitologicznym z udziałem ekspertów rządowych, agencji europejskich i właściwych DG.

3. Uwagi ogólne

3.1 Komitet popiera wniosek dotyczący dyrektywy ustanawiającej wspólnotową infrastrukturę danych geograficznych. Za słuszny uznaje wybór art. 175 TWE jako podstawy prawnej wniosku.

3.2 Przyczyniając się poprzez interakcję z innymi źródłami danych do powstania efektu synergii, INSPIRE zapewni wsparcie merytoryczne dla procesów decyzyjnych w zakresie polityki ochrony środowiska, ochrony zdrowia i w wielu innych obszarach.

3.3 Zdaniem Komitetu, stosunek kosztów do korzyści wypada dla projektu korzystnie; pozwoli on uniknąć dublowania wysiłków oraz dopracować polityki wspólnotowe i informacje przeznaczone dla ogółu społeczeństwa.

3.4 W opinii Komitetu infrastruktura wspólnotowa oraz udostępniane w niej informacje i usługi muszą stać się powszechnie dostępne, ponieważ są to zasadniczo dane naukowe i podstawy wiedzy, których wykorzystanie leży w powszechnym interesie (zapobieganie klęskom żywiołowym i katastrofom przemysłowym, zdrowie itp.). Należy unikać przy tym przeszkód, jakie mogą wynikać ze zbyt restrykcyjnych praw użytkownika zestawów danych oraz związanych z nimi usług.

3.5 Można jednak zastanowić się nad wykorzystaniem w tym celu partnerstw publiczno-prywatnych, jak również nad wykorzystaniem danych przez podmioty prywatne do świadczenia usług o wartości dodanej czy tworzenia specjalistycznych baz danych geograficznych dla celów komercyjnych.

3.6 Interoperacyjność zestawów danych i usług jest absolutnie niezbędna dla udanego wdrożenia infrastruktury INSPIRE. Komitet popiera propozycję uzgodnienia zasad realizacji z usługodawcami i użytkownikami oraz z organami normalizacyjnymi. Potrzeba harmonizacji jest niewątpliwie pilna; mamy tu jednak do czynienia ze złożoną dziedziną. Niemniej Komitet popiera proponowane terminy wdrożenia dyrektywy i przedstawiania sprawozdań.

3.7 Komitet uważa, że protokoły i formaty plików używanych na szczeblu krajowym i wspólnotowym powinny być otwarte lub swobodnie dostępne i wolne od opłat oraz że dane powinny być możliwe do odczytania przez wszystkie dostępne obecnie przeglądarki internetowe, co pozwoli na uniknięcie dyskryminacji w dostępie i wykorzystaniu danych na podstawie używanego oprogramowania i sprzętu.

3.8 Aprobując zaproponowany przez Komisję wykaz wyłączeń, Komitet pragnie na koniec zwrócić uwagę na kwestię ochrony danych osobowych oraz życia prywatnego, stanowiącą stały przedmiot jego troski. Obok potrzeby zapewnienia tej ochrony zachodzi również konieczność zabezpieczenia podstawowych interesów narodowych oraz zachowania wymogów bezpieczeństwa publicznego w odniesieniu do charakteru i dokładności udostępnianych do publicznej wiadomości danych.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Komitet wyraża chęć otrzymywania okresowych raportów, o których mowa we wniosku dotyczącym dyrektywy.

Bruksela, 9 lutego 2005 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND